ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ - 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ - БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 173. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 16-го ВЕРЕСНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 16, 1975 No. 173. VOL. LXXXII.

КРАЙОВИЙ КОМІТЕТ 200-РІЧЧЯ ЗСА І 100-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ ВІДБУВ ЧЕРГОВІ НАРАДИ

Джерзі Ситі. — Загальний огляд стану підготови до започаткованого вже відзначування 200-річчя Незалежности Америки та 100-річчя Українського Поселення в цій країні, зокрема ведена тепер кампанія збірки фондів та заплянована на найближчу неділю, 21-го вересня, перша на крайову скалю Всенародна Маніфестація в Ню Йорку, були предметом головної уваги на чергових нарадах Українського Крайового Комітету для відзначення цих роковин. Наради відбулися в приміщеннях Дому УНСоюзу і ними проводив голова Комітету, Йосип Лисогір. Загальний стан підготови реферував секретар Комітету мґр. Базарко, ред. Ярослав Гайвас, заступник голови і організаційний референт звітував про відбуті ним відвідини та розмови в цих справах у Трентоні, Філядельфії, Балтіморі, Вашінґтоні та Аллентавні, про акцію збірки фондів інформував заступник голови і фінансовий референт мґр Іван Винник, а голова Й. Лисогір інфорбував про зв'язки з АРВА. Під час нарад вставанням з місць та хвилиною тихої молитви вшановано померлого голову Публікаційної комісії Комітету ред. М. Сосновського.

КУЛЬТ НЕБІЖЧИКІВ ЗАПЕВНЯЄ НАЦІЇ МАЙБУТНЄ – КАЖЕ ВЛАДИКА МСТИСЛАВ, ВШАНОВУЮЧИ СВ. П. АРХИЄПИСКОПА ІОВА

Бавнд Брук. — Нація, що плекає культ небіжчиків, може бути певна свого майбутнього — говорив первоієрарх Української Православної Церкви в ЗСА, Владика Митрополит Мстислав, промовляючи на тризні після посвячення пам'ятника на могилі св.п. Владики Іова (Скакальського) на цьому „Українському Пентеоні" минулої суботи, 13-го вересня. Владика Мстислав згадав, що коли він у перших роках німецької окупації України в Другій світовій війні відвідував міста і села, то міг наочно переконатися, що власне цвинтарі і могили на них падають одною з перших жертв кожного окупанта, бо ці могили — як писав Шевченко — „з вітрами говорять" і часто промовляють голосніше за живих. Такою мовою говорить сьогодні і український православний цвинтар в Бавнд Бруку, який поєднує всіх, навіть найбільших суперників і антаґоністів за життя. А дзвони на величній Церкві - Пам'ятнику кожного вечора своїм гомоном живим пригадують небіжчиків, а небіжчиків запевняють, що про них пам'ятають. Раніше, під час Святої Літургії, яку відправив Владика Митрополит в сослуженні духовенства за спокій душі спочилого Архиєрея Іова перед посвяченням пам'ятника на його могилі, Владика із питомою йому красномовністю говорив про життьовий шлях та віддану

Св. п. Владика Іов

працю і службу покійного Архиєпископа Іова для Бога й України.

У зорганізованих окремим Комітетом торжествах посвячення пам'ятника, започаткованих Святою Літургією і закінчених тризною, взяли участь яких дві сотні репрезентантів зокрема комбатантських організацій усіх військових і повстанських формацій зі своїми прапорами, члени ОДУМ у своїх одностроях, як також багатьох центральних установ.

Чину посвячення пам'ятника довершив Владика Митрополит Мстислав в сослуженні духовенства, а коротке слово, згадуючи свою зустріч з Покійним Владикою, тоді ще капеляном Першої Української Дивізії, виголосив головнокомандуючий Української Національною

(Закінчення на стор. 3-ій)

КОНҐРЕСМЕНКА ФЕНВІК: ПОРУШУВАННЯ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ НЕ Є „ВНУТРІШНЬОЮ СПРАВОЮ" ЖАДНОЇ КРАЇНИ

Морріставн, Н. Дж. — Конґресменка Міллісент Фенвік (респ. — Н. Дж.), промовляючи на прийнятті, що його влаштував в її честь Український Республіканський Клюб повіту Морріс в неділю, 14-го вересня, заявила, що після підписання Европейської Декляраціі в Гельсінках справа порушення людських прав не є „внутрішньою справою" цієї держави, а „уряд нашої країни повинен ужити всіх посередніх і безпосередніх заходів, щоб добитися звільнення Валентина Мороза і інших політичних в'язнів". Деякі заходи в цій справі вже пороблено, — заявила конґресменка Фенвік, — Державним Департаментом і амбасадою ЗСА та дипломатами Канади, підкреслюючи, що такі заходи, як запрошення В. Мороза на викладача в Гарвардському університеті, є особливо ефективними і можуть причинитися до його (Мороза) звільнення. „Наш уряд повинен використовувати всі нагоди — підписання торговельних договорів, надання СССР статусу упривілейованої держави, тощо — щоб примусити уряд Совєтського Союзу примінити на практиці ґарантії основних людських прав, включно з правом кожної людини жити там, де вона собі цього бажає".

Міллісент Фенвік

Конґресменка Фенвік, яка недавно відбула подорож по СССР як член делеґації Палати Репрезентантів, сказала, що на її вимагання зустрінутися з Морозом совєтські власті заявили, що це неможливо, бо вона „не є членом родини". Як відомо, про її подорож до СССР та заходи в справі Мороза та інших політичних в'язнів широко коментувала американська преса. Вона сказала, що основною причиною її старань в справі Мороза та інших політв'язнів СССР є це, що вона є „людиною — і доля кожної людини лежить мені на серці".

Понад 300 осіб взяли участь в прийнятті в честь конґресменки Фенвік, серед них американські політичні діячі стейту Ню Джерзі і провідники українського громадського життя цього стейту. Гостину, яка відбулася у вечірніх годинах в елеґантному ресторані Ґовернор Морріс Інн, відкрив і нею проводив д-р Ігор Кошман, голова Українського Республіканського Клюбу повіту Морріс в стейті Ню Джерзі. Його дружина, Марія Кошман, вручила конґресменці Фенвік вишивий рушник, який недавно одержано від українських жінок-політв'язнів.

УКРАЇНЦІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНОМУ КОНҐРЕСІ ІСТОРИКІВ

Сан Франсіско (тмл). — 1450 делегатів з 68 країн, з того 30 з „третього світу", 75 з Совєтського Союзу, 22 зі Східньої Німеччини, 18 з Мадярщини, 16 з Румунії, 14 Польщі, 6-4 з Чехо-Словаччини були між учасниками 14-го Міжнародного Конґресу Історичних Наук, який відбувся тут в днях від 22-го до 29-го серпня 1975 р. З українських вчених істориків, що працюють у вільному світі, були професори Іван Лисяк - Рудницький (Канада), Богдан Осадчук (Західня Німеччина), Теодор Мацьків (Огайо), Василь Дмитришин (Ореґон), а Комісію для Візантійських Дослідів очолював проф. Ігор Шевченко (Гарвард). Який був склад української совєтської делеґації, не можна було встановити, бо її списка не опубліковано. На запит, чому нема окремо поданої української делеґації, один з видних совєтських делеґатів заявив, що конґрес це не дипломатичне зібрання, де виступають поодинокі країни, а наукове, а в науці політична приналежність не грає жадної ролі. Всі українські закордонні вчені брали участь і в попередніх конґресах, і якщо вони спеціялізуються в українській проблематиці, то їм знову припало невдячне завдання вносити спростовування чи доповнення до виголошуваних доповідей.

Доповідей було декілька категорій: „Великі проблеми історії", „Питання методології", „Історичні питання в хронологічному порядкові", та доповіді Міжнародних долідчих комісій, пов'язаних з Конґресом, що їх налічується яких 30. Власне в рямцях Міжнародної комісії для слов'янознавчих студій, яка обрала подвійну тему: „Слов'яни та Американська Революція" і „Соціяльні рухи між слов'янами в Східній Европі до Першої світової війни" виголосив одиноку доповідь на українську тему проф. Іван Лисяк - Рудницький (Альбертський університет, Едмонтон, Канада) „Український національний рух в навечер'я Першої світової війни". Слід зазначити, що побіжно майже всі інші доповідачі в цій секції згадували різні аспекти української проблематики і багато з них є авторами праць з української історії. Проф. Лисяк - Рудницький вже від довшого часу працює над питаннями українського відродження, досліджуючи і спеціяльні проблеми, як рівнож загальні риси цього руху. Проф. Рудницький, згідно з прийнятою практикою, на Конґресі дав тільки загальний огляд головних точок своєї праці, бо учасники цієї сесії, як усіх інших, мали змогу заздалегідь познайомитись з її повним друкованим текстом. У доповіді показано, які форми набирало українське відродження в Східній та Західній Україні, і як ці два порізнені національні рухи в час визвольних змагань злучилися в одне русло. І хоч це відродження виказує великий розвиток в літературі, мистецтві, гуманістичних науках, економіці, в громадській зорганізованості, то українська політична думка не тримає кроку з цим поступом і це відбивається неґативно на перебігу Першої світової війни. Експерти, які коментували цю доповідь (так називались кореференти чи критики) висловлювали доповідачеві признання за поінформованість в українських питаннях, солідне використання джерел, докладну документацію, чітке сформулювання думок та

(Закінчення на стор. 4-ій)

Д-р Степан Яремчук переобраний на голову СУС у Канаді

Едмонтон, Канада. — Крайовий З'їзд Союзу Українців Самостійників, до якого входять Товариство Українців Самостійників (ТУС), Союз Українок Канади (СУК), Союз Української Молоді Канади (СУМК), Союз Українських Народних Домів (СУНД), Інститут Петра Могили в Саскатуні, Інститут св. Івана в Едмонтоні та Інститут св. Володимира в Торонті, який відбувся тут в днях від 20-24 серпня ц. р., в приміщеннях Альбертійського університету, переви б р а в д-ра Степана Яремчука на голову СУС. Секретарем СУС обрано д-ра Левка Фарину, а інші складові організації очолили: ТУС і СУНД — Андрій Мельничук, СУК — Анастасія Шемелюк, СУМК — Галина Маґус.

На з'їзді були виголошені численні доповіді на політичні, суспільно - громадські, організаційні, жіночі і молодечі теми. Прелеґентами були: Савеля Стефанишин, п. Шмідт, альбертійський міністер освіти і культури, суддя Іван Соломон, Емілія Остапчук, Ольга Звісляк, Анна Звоздецька і Ярослав Лозовчук. Спільними сесіями нарад проводив д-р Степан Яремчук. З'їзд вшанував двох членів СУС — о. архипресвітера д-ра С. В. Савчука і д-ра Петра Лазаровича почесними грамотами. Нагороджено також спеціяльною грамотою ред. Наталію Когуську за її редакційну і громадську працю і паві Ганку Романчик-Ковальчук, досмертним членством СУК.

В рамцях З'їзду відбулось посвячення прапору СУК, що його довершив Блаженніший Митрополит Андрей, Первоієрарх УГПЦеркви в Канаді.

Юрій Шимко кандидує на посла онтарійського провінційного уряду

Торонто, Канада. — У виборах до провінційної леґіслятури Онтаріо, які відбуватимуться вже 18-го вересня ц.р., кандидатом з Проґресивно-консервативної партії є мґр Юрій Шимко, активний студентський і суспільно-громадський діяч, тепер генеральний секретар Президії СКВУ. Вже у минулих виборах мґр Ю Шимко здобув багато голосів, кандидуючи проти сильного і впливового кандидата з іншої партії. Очікується, що кандидуючи цього разу в окрузі де живе поважне число українців і українських приятелів, які напевно в часі виборів віддадуть свої голоси на українського кандидата, мґр Юрій Шимко вийде переможцем у виборах, але головною передумовою успіху, не тільки мґра Ю. Шимка, але також багатьох інших українських кандидатів, є масова участь українців у виборах.

Сен. Юзик дорікає урядові за занедбання в політиці багатокультурности

Едмонтон, Альта. — Сенатор Павло Юзик, якого місцева преса назвала „архітектом і основником канадської багатокультурности", вимагає від федерального уряду Канади негайної і більшої уваги до справ багатокультурности, особливо переведення в життя програми навчання третіх мов на всіх рівнях. Промовляючи на науковій конференції в справах багатокультурности та іміґрації з країн т. зв. „третього світу", яка відбулася тут Університеті Альберти у вівторок і середу, 2-3 вересня сенатор Юзик критикував федеральний уряд за обмеження фондів на проєкти в рамках політики багатокультурности та за хаос, який існує в Департаменті Праці, що має нагляд над переведенням в життя цих програм.

„Міністер відповідальний за багатокультурність повинен мати окремий департамент і свій штаб працівників", — заявив український сенатор згідно з повідомленням в щоденнику „Едмонтон Джорнал" з 4-го вересня. Як відомо, до минулого року таким міністром був д-р С. Гайдаш. Після його проґри у виборах, уряд прем'єра П. Трудо не назначив нікого на цей пост, передаючи відання в справах багатокультурности Департаментові Праці, очолюваному Джоном Мунро. Сенатор Юзик твердив, що фактично справами багатокультурности відає Міністерство внутрішніх справ, що в результаті створює хаотичну ситуацію.

„Більш як половина із загальної суми 19 мільйонів долярів, призначених на програми в рамках політики багатокультурности, залишилося у федеральній скарбниці в Оттаві", сказав сенатор Юзик. Його становище піддержав мейор Едмонтону, Василь Гавриляк і Ніл Крофорд, міністер праці провінції Альберти, які рівнож промовляли на конференції. Всі три промовці заявились за негайним скликанням спільної Федерально-провінційної конференції в справах багатокультурности.

АНДРЕЙ АМАЛЬРИК ЗНОВУ БУВ АРЕШТОВАНИЙ СОВЄТСЬКИМИ ВЛАСТЯМИ

Москва. — Газета „Ню Йорк Таймс" інформує, що минулої суботи совєтські поліцаї в Москві заарештували російського дисидента Андрея Амальрика, відомого за його книжку „Чи проіснує СССР до 1984-го року?", закидаючи йому, що він не мав офіційного дозволу жити в Москві. Андрея Амальрика арештували в помешканні його жінки Ґузейлі Амальрик, коли він лежав хворий в ліжку. Його перевезено на поліційну станицю, де його придержано цілий день, а в неділю, 14 вересня, його випустили, але наказали залишити Москву до трьох днів. Амальрик сказав західнім кореспондентам, що ще не рішив чи підчиниться наказові поліції. Він щойно в травні цього року повернувся із 5-річного ув'язнення й заслання за написання згаданої книги, в якій передбачує війну СССР із комуністичним Китаєм та розвал совєтської імперії. Згідно зі совєтським законом, мешканці великих міст мусять мати офіційний дозвіл проживати в тих містах, а власті такого дозволу для Амальрика не хочуть дати й вже раніше кількакратно наказували йому залишити Москву. Західні кореспонденти вказують, що совєтські чинники застосовують таку саму методу переслідування і до інших дисидентів. Альмарик кілька місяців тому заявив кореспондентам, що йому не тільки наказали покинути Москву, але також не дозволили на виїзд до ЗСА та Голляндії, хоча він одержав запрошення викладати в університетах цих країн.

Уряд СССР не відповідає на клопотання Вашінґтону в справі еміґрації

Вашінґтон. — Речник Державного департаменту повідомив, що совєтські чинники не далі досі жадної відповіді на кількакратні клопотання цього департаменту в справі еміґрації із СССР 650 осіб, які хочуть з'єднатися із своїми родинами тут в ЗСА. Роберт Фансет заявив, що Державний департамент передав совєтським властям кілька списків із прізвищами людей, які бажають виїхати із Совєтського Союзу, бо їхні чоловіки чи жінки живуть в Америці. Більшість цих списків були передані ще перед підписанням Европейської Декляраціі в Гельсінках, яка містить постанову щодо скорого полагодження клопотань осіб, які хочуть залишити дану країну, щоб з'єднатися з членами їхніх родин в інших державах.

Організаційна праця Відділів була темою нарад Головної Управи „Самопомочі"

Ню Йорк (В.С.). — В суботу, 13-го вересня, Головна Управа Об'єднання Українців Америки „Самопоміч" тут у своєму власному домі відбула чергове засідання, основною темою якої була організаційна праця Відділів цієї допомогової установи. Учасники нарад, що ними проводив голова мґр Євген Лозинський, вислухали звітів голови, секретаря д-ра Василя Палідвора, фінансового референта інж. Івана Гурика та інших членів Головної Управи, в яких найбільше уваги присвячено справі посилення праці Відділів, оживлення діяльности малоактивних та заснування нових Відділів. Секретар д-р В. Палідвор звітував про заснування нового Відділу в Керґонксоні, але і підкреслив занепад діяльности ряду Відділів, до яких вирішено делеґувати членів Головної Управи, щоб відвідинами та особистими контактами їх законтактувати. Фінансовий референт інж. Іван Гурик подав, між іншим, точні цифри вплат вкладок та вислідів збірок на Фонд Потребуючим і тут теж підкреслив потребу кращого зв'язку із Відділами та їх Управами. Окремо він звітував про стан збірки пожертв на сплату гіпотечної позички на домі „Самопомочі" (дотеперішній її вислід $2,038.00) та про приходи і видатки на вдержання цього дому. Після звіту голови про видавничі справи журналу „Самопомочі" „Наш Світ", обговорено пропозицію Централі Українських Кооператив Америки про відступлення їй сторінок на поміщування кооперативних матеріялів та вирішено привітати можливості поширення співпраці цих установ і продовжувати переговори в цій справі для остаточного домовлення між видавцем „Нашого Світу" та Централею. Вкінці нарад обговорено плян участи „Самопомочі" в маніфестації в Ню Йорку 21-го вересня цього року, присвячений 200-річчю ЗСА, 100-річчю українського поселення в Америці та Дневі Української Жінки — політичного в'язня.

ТИСЯЧА УЧАСНИКІВ „ДНЯ УНСОЮЗУ" НА СОЮЗІВЦІ ОВАЦІЙНО ВІТАЛИ НОВООБРАНУ „МІС СОЮЗІВКУ 1976", УЛІТУ ОЛЬШАНІВСЬКУ

Союзівка. (Л. К.) — У суботу, 13-го вересня ц. р., тут у традиційний День УНСоюзу п'ятичленне жюрі обрало 18-ти річну Уліту Дарію Ольшанівську, студентку Мангатанської Музичної Школи, на „Міс Союзівку" на 1976 рік. Уступаючи місце новій кралі Союзівки, „Міс Союзівки" на 1975 рік Любов Мостова сказала: „Я рада була, що протягом цілого року мені припала честь репрезентувати нам всім милу Союзівку. Але вважаю, що ще більша честь припала новообраній „Міс Союзівці", бо це час, коли відзначаємо 200-річчя Незалежности Америки, 100-річчя Українського Поселення та Міжнародний Рік Жінки".

Темноока Уліта Ольшанівська з блискучою короною „Міс Союзівки" поверх її темнобрунатного волосся це — дочка Ігоря та Божени Ольшанівських з Нюарку, Н. Дж. Вона є членом Пласту, Української Студентської Громади в Нюарку, Спортового Т-ва „Чорноморська Січ" та нюаркського відділу Комітету Оборони Валентина Мороза, праці в якому присвячує свій вільний час, займаючись збиранням підписів на петиціях до сенаторів і конґресменів. Уліта Ольшанівська сказала, що в цьому році, коли відзначуємо 200-річчя Незалежности Америки, 100-річчя Українського Поселення та Міжнародний Рік Жінки, вона спробує репрезентувати УНСоюз і його членство та дякує жюрі за вибір. Відтак, у інтерв'ю вона висловилася, що вважає Союзівку за незвичайно пригоже місце, куди з різних стейтів Америки та провін-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Уліта Ольшанівська, раніше дружка — тепер „Міс Союзівка 1976".

„СВОБОДІ" СПОВНИЛОСЯ 82 РОКИ

У понеділок, 15-го вересня 1975 року, „Свободі" сповнилося 82 роки безперервної появи. Перше число „Свободи" появилося 15-го вересня 1893 р. Її основником і першим редактором був о. Григорій Грушка.

Папа проголосив Елізабету Сітон святою

Ватикан. — У приявності понад 100,000 осіб, між ними коло 16,000 американців, папа Павло VI у неділю, 14-го вересня, проголосив Елізабету Енн Сітон святою. Таким чином вона стала першою святою, народженою в Америці. В 1947 році була канонізована святою Френсис Кабріні, але вона була натуралізована американська громадянка, народжена в Італії.

Проголошуючи Елізабету Сітон святою, папа Павло VI підкреслив, що це Міжнародний Рік Жінки і проголосив неділю, 14 вересня, Днем Жінки в Католицькій Церкві. Канонізація, тобто останній крок в процесі проголошення святої чи святого, відбувся на площі перед базилікою св. Петра, замість у самій базиліці, з уваги на велике число приявних. Службу Божу відправив Папа в сослуженні великого числа американських католицьких єпископів і в приявності американських владик Епископальної Церкви, бо Елізабет Сітон стала католичкою щойно на 30-му році життя. Вона спершу була епископального-англіканського віровизнання.

Елізабіт Енн Бейлі-Сітон народилася в 1774-му році на Стетен Айленді, Ню Йорк. Після смерти її чоловіка Вілляма Сітона, вона залишилася з 5-ма дітьми. Проти бажань її приятелів, Елізабет Сітон перейшла на католицьку віру і в Балтиморі, Мериленд, відкрила першу католицьку парафіяльну школу в Америці. Опісля вона була основницею монашого чину Сестер Милосердя. Померла в 1821-му році. Старання проголосити її святою розпочалися майже 100 років тому. Папа Павло VI рішив канонізувати її на підставі трьох чуд, а саме, видужання в 1933-му році із недуги рака однієї монахині в Ню Орлінсі, видужання в 1952-му році 4-річної дівчинки з Балтимору, яка мала левкемію, та видужання в 1963-му році одного чоловіка з Йонкерсу, Н. Й., який мав невилічиму недугу мозку. Між іншим, цей мужчина з Йонкерсу і жінка з Балтимору були приявні під час проголошення Елізабети Сітон святою і приступили до Причастія.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n. Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата. на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Загроза для безпеки

Минулого тижня стало відомо, що підкомісія для асигнувань в Палаті Репрезентантів запропонувала зменшити оборонний бюджет ЗСА на 7 більйонів долярів, тобто із 98 більйонів, запропонованих Білим Домом і департаментом оборони, до 91-го більйона долярів. Така можливість затривожила Пентагон і Білий Дім до тієї міри, що вони зразу розпочали старання, щоб переконати членів цієї підкомісії змінити своє рішення ще заки оборонний законопроєкт буде переданий на розгляд цілою комісією для асигнувань, вважаючи, що зменшення оборонного бюджету до 91-го більйона долярів може змусити ЗСА зменшити кількість вояків, а також припинити розбудову деякої нової зброї.

Затривоження Департаменту оборони й Білого Дому цілком оправдане. Якщо законодавці таки рішили б так дуже зменшити оборонний бюджет, то це м о ж е бути дальшим кроком до перетворення ЗСА в другу з черги мілітарну потугу в світі після Совєтського Союзу. Як вказав ще в січні цього року секретар оборони Джеймс Шлесінджер, мілітарна сила ЗСА вже все одно послабла і світ більше не вважає американської військової сили „відстрашуючою". Він тоді натаврував законодавців за їхню неґативну настанову щодо вдержання мілітарного балянсу між ЗСА та СССР, покликаючись на факт, що тоді, коли Москва кожного року збільшує свій оборонний бюджет на 3 або й на 5 відсотків, то ЗСА за останніх кільканадцять років зменшили свої видатки на оборонні цілі на 30 відсотків.

Запропоноване зменшення в оборонному бюджеті ще більше підірвало б мілітарну спроможність Америки, що може мати катастрофальні наслідки. Тільки військово сильна Америка може забезпечити світовий мир. Совєтський Союз чи Червоний Китай рахуються виключно з мілітарною силою. Як заявив недавно віцепрезидент Нелсон Рокефеллер, „наша сила спонукає потенційного агресора вибрати альтернативний шлях переговорів".

Фактом є, що економічні проблеми в Америці вимагають зменшення видатків Уряду, але ці зменшення в жадному разі не повинні зменшувати оборонної спроможности ЗСА, від якої сьогодні залежить мабуть дослівне: бути чи не бути вільному світові.

З перспективи минулого

У понеділок, 15-го вересня 1975, сповнилося 82 роки з того часу, як у Джерзі Ситі вперше побачила денне світло „Свобода", а денне світло побачило її. Очевидно, 82 роки не належать до тих „круглих" дат, з нагоди яких у нас відзначається ювілеї, проте, не тільки „кругла", але й кожна річниця насуває деякі рефлексії і міркування як з перспективи минулого, так і сучасного.

„Свобода" є сьогодні найстаршою українською газетою не тільки в Америці, але й у світі, включно з Україною. Очевидно, що були в Україні газети вже раніше, але як же промовистий факт, що сьогодні не в тисячолітній Україні, але в 200-літній Америці існує найстарша українська газета. За кожном бо разом, як приходили нові окупанти України, вони своє володіння починали власне від припинення існуючих газет та започаткування своїх.

Не нам і не на цьому місці говорити про заслуги „Свободи". Про це при багатьох інших нагодах сказали її читачі, сказали наші провідні діячі, і в багатьох випадках вклад „Свободи" в наш ріст і розвиток, в наші змагання і в наші досягнення самонаявний. Але першою і по сьогоднішній день таки найбільшою заслугою „Свободи" треба вважати її перше діло — створення Українського Народного Союзу, цієї справжньої української заморської твердині, для якої „Свобода" стала прапором.

До найбільш замітних — скажімо — фактів про „Свободу" за все її 82-літнє минуле належить її постійний „хрестоносний" характер, постійні „акції" і „кампанії" за дослівно все, що на потребу. З повною відповідальністю можна твердити, що навряд чи була яка добра українська справа в Америці, в Україні чи в світі, якої б „Свобода" не піддержала та для якої не мобілізувала б належної піддержки серед народу.

Не менш важливим фактом є, що в дотеперішніх 82-ох річниках „Свободи" зібрані і записані не тільки безліч більше чи менше важливих подій, але і сила-силенна найбільш авторитетних і кваліфікованих думок і поглядів. Найвидатніші імена з української історії, літератури і культури та багатьох інших ділянок українського життя можна подибати між авторами друкованих в „Свободі" матеріялів. Не думаємо, що в історії української журналістики можна б знайти іншу газету, в якій у такій ширині був би віддзеркалений кожночасний діяпазон української думки.

Усе це факти із перспективи минулого.

Які ж перспективи на майбутнє? Маючи на увазі загальний стан і розвиток, — як і все ще далеке від повного розуміння ваги вільної української преси нашим власним суспільством, ба, навіть його провідними діячами, — ці перспективи не дуже то веселі і надійні.

З початком 1921-го року, саме в тому часі, як над Україною після короткотривалої волі і державности зависли чорні хмари нової „великої руїни", „Свобода", яка до того часу появлялася три рази в тижні, перейшла на щоденник, щоби, — як сказано в редакційному коментарі, — допомогти американським українцям виконати їх обов'язок і „не мовчанкою допомагати ворогові, але громовим голосом протесту допомогти нашим братам і сестрам підняти знову синьо-жовтий прапор у Києві і Львові".

Такого „громового голосу" потрібно сьогодні, в обставинах тотального наступу ворога на українство, потрібно сьогодні більше, ніж будь-коли. Подбати, щоб цей голос не тільки не вмовкав, але постійно міцнів і кріпшав, — це наш справді священний обов'язок й історична відповідальність. Щоб тільки ми всі здавали собі з цього справу, тоді не було б потреби турбуватись перспективами „Свободи" на майбутнє.

Мирослав Прокоп

ЩЕ ПРО ПІДРАХУНОК НАШИХ СИЛ

II

У попередній статті я говорив про те, що оцінку спроможностей і шансів українського народу здобути самостійність у вирішальних для його долі подіях („плебісциті"), треба розглядати з узглядненням і на тлі тих умов, які тоді існуватимуть.

Очевидно, певним критерієм для того, щоб передбачити, як при такій нагоді вестимуть себе українські народні маси і меншості України, може служити аналіза сучасних елементів сили і слабостей нашої нації, а також сили ворогів. Тому треба, як це робить д-р Б. Цимбалістий, брати до уваги також те, що у нас слабе і що нам ззовні загрожує.

Насамперед одне уточнення. Б. Цимбалістий має рацію, коли застерігається проти популярної в нас при таких аналізах революційної чи радше псевдореволюційної фразеології. Вона небезпечна зокрема в устах еміґраційних неофітів революції, значить діячів, які у днях своєї молодости, живучи на батьківщині, від революційної боротьби стояли якомога подальше і щойно на еміґрації відкрили у собі „революційний" елян. Але, з другого боку, не можна усім українським політичним групам приписувати гріх поверховної оцінки становища в Україні, декларативність і фрази, бож не усі політичні групи чи діячі цим грішать. Таке узагальнення, як зрештою кожне узагальнення, не веде до пізнання правди.

Повертаймось однак до основного питання сил і слабостей нашої справи в сучасну пору.

Спочатку про наші слабості. Вони подвійні — такі, що породжені діями ворога, напр.: колонізація України росіянами, взагалі перемішування населення, русифікація тощо; з другого боку — такі, що є результатом м'якого українського хребта, чи то нам впродовж історії іманентні, і які роблять нашу націю доволі податливою на тиск ворога, заставляють її миритись з долею і глибоко у душі заховувати почуття кривди та обиди. З такою ментальністю ми перетривали сторіччя неволі, аж доки утворювались сприятливі умови, що приносили у нас вибухи стихійної відплати, які проте не завжди вкладались у русло державного будівництва.

Перемішування населення оправдано уважається у нас однією з найбільших загроз. Така політика може безперечно привести нас до утрати Донбасу, про що пише Б. Цимбалістий. Але —знову це треба наголосити — це залежатиме від ширших процесів і то не тільки на Донбасі. Слід пам'ятати, що, напр., між переписами населення в 1897 і 1926 роках, на території УССР відсоток збільшився з 76.6 до 80.8 відс., що безперечно сталося внаслідок українського росту в революційних роках і безпосередньо після них, та пов'язаного з цим процесом дерусифікації. Не можна виключити, що у майбутньому у пригожих умовах це може повторитися.

Великою нашою слабістю в рамках УССР є те, що там систематично обкроюються її автономічні права. Короткотривала відлига після смерти Сталіна принесла часткове розвантаження влади в СССР, — т. зв. поширення прав союзних республік. Але вже в 1958 році прийшов поворот до централізації, як протизасіб проти т. зв. місництва, себто автономічних виявів у неросійських республіках, проти „ревізіонізму" і „націонал - камунізму".

В 1965 році проголошено повернення від територіяльного принципу керування народним господарством, що давало частинну свободу рухів урядам союзних республік, до галузевого комплексного принципу управління економікою, а вслід за цим у союзно-республіканські перетворено міністерства освіти, охорони публічного порядку, будівництва, згодом юстиції, які до того часу підлягали Радам Міністрів союзних республік. Централізацією охоплено також організацію науки, так що ще в 1963 році Академія наук СССР дістала право контролі над дослідними працями в галузі суспільних і природничих наук академій наук неросійських республік.

Хоч ми звикли не прив'язувати великої ваги до прав республіканських урядів, мовляв, усе і так вирішується у Москві, то однак зі становища почуття сили і вартости кожного українця з державного, господарського, наукового, чи мистецького світу має значення те, чи він за інструкціями і дозволами має звертатися до Києва, чи прямо до Москви. Кінець - кінцем П. Шелеста усунули з посту першого секретаря ЦК КП України передусім за те, що занадто часто він пробував вести себе надто свобідно і вирішувати деякі питання на місці. З другого боку, не слід забувати, що навіть існуюча фіктивність влади УССР, чи інших неросійських республік, є сіллю в оці імперських централістів, які час від часу пускають пробні бальони про те, що, мовляв, федеративний (хай по формі тільки) устрій СССР вже своє завдання виконав та що час уже наспів перетворити його також юридично в унітарну державу. Треба думати, що так в минулому

(Продовження на стор. 3-ій)

М. Мельник

ПОЛЬСЬКІ ФАНТАЗІЇ

Поляки відомі із своєї відваги і легкого гумору, та вони, здається, теж і трохи схильні до політичних фантазій. Щось на зразок „Польща від моря до моря". Багато з них ще й тепер живуть давноминулим і нездібні глянути реальним оком на те, що довкруги них діється. І це не переборщення. Ось один доктор історичних наук цілком серйозно заявляє, що Польща повинна боротися за свої східні кордони з-перед 1772 року, себто за землі, що сягали до Риги, Двини і Дніпра?

Поважний польський публіцист виступає проти російського і польського імперіялізму. Та замість сказати, що польський імперіялізм це під сучасну пору нонсенс, він підсвідомо ставляє знак рівняння між польським і російським народом. Він теж пропонує урядові імперії, що це було б в інтересі Росії, щоб разом з Польщею і Україною створити новий порядок на Сході Европи. Він не завважує того, що Росія той „порядок" уже має тепер і покищо не має багато причин для того, щоб його міняти. Цілком навпаки! Політика Росії іде тепер у цілком протилежному напрямі і вона сперта — з точки зору інтересів Росії — на багато більш реальних заложеннях.

Наш публіцист чомусь не добачує, що Росія — не Америка. Схід Европи — не північно - американський континент. Національний характер росіян та їхні державні традиції є цілком інші від того роду характеру і традицій американців. Крім цього Росія є під сучасну пору незвичайно успішна у розбудові імперії. І тому прийти тепер до Брежнєва, чи якого іншого російського провідника, з пропозицією розчленування імперії, це приблизно те саме, що прийте з подібною пропозицією до королеви Вікторії в її час, чи Наполеона Бонапарте з-перед 1812 року.

І врешті, польський професор історії вважає, що закордонну політику Польщі можна будувати на вірі в те, що Східня Німеччина не схоче з'єднатись з Західньою, і що таким чином обидві Німеччини будуть такі слабі, що Польщі не будуть загрожувати. І це він говорить в такому тоні, наче б Польща сьогодні дійсно мала свою власну закордонну політику.

Велика частина поляків є готова при найближчій нагоді відібрати назад східні землі з-перед 1939 року. Питаєте, як вони це думають зреалізувати? Мабуть зачекають на революцію в імперії і тоді підуть війною на Росію, поб'ють її і поділяться з нею Україною. Або здеморалізована Росія зі страху перед Польщею добровільно відступить їй східні землі. Очевидно, коли б у такій ситуації українці почали організувати свою державу, тоді поляки пішли б війною і на росіян і на українців. Ще є одна можливість! Росія стане демократичною державою і на її уряд зійде таке велике почуття справедливости і великодушности, що вона з власної волі віддасть полякам половину України, Білорусі і Литви. Є ще можливість війни з Китаєм, і коли Китай війну виграє, тоді він Польщі віддасть не тільки Галичину, але й цілу Білорусь і Україну. Очевидно, не можна теж цілком виключити війни Америки з Росією з такими ж гарними наслідками для польської великодержави.

Ті фантазії, звичайно, були б нешкідливі, коли б вони не були найбільшою перешкодою для українсько-польського порозуміння, за яким могла б слідувати тісна і перманентна співпраця.

Польща, із своїм тридцятип'яти - мільйоновим населенням, без найменшого сумніву не буде сильною економічною і мілітарною потугою на слідуючих двісті років. Думати про себе, як рівних партнерів з Німеччиною чи Росією, що її у кілька разів перевищують і населенням і економічним потенціялом — не є поважно. Часи „Чуда над Вислою" безповоротно минули. Сьогодні Росія із своїми сто тридцятьма мільйонами населення та величезними природними багатствами така сильна, що, навіть при найбільшому політичному розкладі всередині, дасть собі раду з Польщею без найменшого труду.

Розраховуючи на те, що воно було б в інтересі Росії забрати свої війська зі Східньої Німеччини і Польщі, теж не дуже реально. Тут різні люди розуміють, що Росії серйозно загрожує Китай, і тому Росія, щоб мати спокій на західніх кордонах, дасть полякам свободу. Росіяни бояться не поляків, а німців. Поляками вони, мабуть, не дуже журяться, тому, що Польща не в силі стати для них загрозою. Крім цього, на випадок конфлікту з Німеччиною, поляки не мають ніякого вибору. З огляду на спірні західні кордони, вони найбільш правдоподібно підуть з росіянами проти німців, а не навпаки.

Можливо, що росіяни, на спілку з теперішніми польськими урядами, поляків перевиховують до тієї міри, що вони погодяться зі своєю долею і зі своїм теперішнім статусом. Та можливо теж, що принаймні велика частина поляків прийде до переконання, що їхній теперішній статус — це переходова річ. Що коли щось станеться з Китаєм, і коли з російської революції нічого не вийде, тоді Польща, скоріше чи пізніше, стане

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує інж. Лев Яцкевич

НА ПЕРЕХРЕСТІ ДВОХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ

Наука та її дитина — технологія — це не єдині революційні сили в природі, але вони становлять незвичайно важливі, до деякої міри вирішні фактори у формуванні наших товариських звичаїв, соціяльно - суспільного ладу та всіх тих змін, що проходять сьогодні в економічній та політичній ділянках.

Хоч розвиток людини до його кінцевого етапу „гомо сапієнс" тривав 5 мільйонів років, наша цивілізація почалася щойно 5,000 років тому, а модерна наука — 500 років тому; ця остання почалася в добі Відродження, чи пак Ренесансу.

Але Ренесанс був тільки ранньою зорею. Сонце, на яке чекав світ, появилося щойно 200 років тому у формі геніяльного винаходу, чи радше уліпшення парового двигуна, що його довершив шотляндський м е х а н і к Джеймс Ватт у підвалі університету Ґлезґов в Британії, кілька років перед проголошенням незалежности ЗСА.

Цей винахід започаткував нову добу в історії людства та нашу цьогочасну цивілізацію. Цю добу окреслюємо звичайно назвою першої індустріяльної революції. Вона заступила силу людських і тваринних м'язів механічною силою пари та створила промисел, що став джерелом багатства та добробуту мешканців нашої плянети.

Коли цей промисел закосичив фабричними димарями цілу Европу та Америку, такі люди, як Карл Маркс, вважали, що промисел становить нову форму невільництва, з яким треба буде зводити криваві бої для здобуття таких привілеїв, як, напр., 10-годинний день праці і емеритальне забезпечення.

Маркс та йому подібні ідеологи не були в силі зрозуміти суті революційної сили технології, що з бігом часу виростила своєю продукцією неймовірне багатство в світі, що стало джерелом добробуту та комфорту робітників, про який не мали навіть уявлення давні володарі.

Очевидна річ, що вибореня належної пайки цього багатства не обійшлося робітникам без певного тиску на власників фабрик, але якщо б те багатство не існувало взагалі, то ніхто не міг би нічого вибороти.

Сьогодні немає сумніву в тому, що життєва стопа та стиль життя фабричного робітництва залежить не від ідеології, а від технології даного краю.

Ми є епіґонами Першої індустріяльної революції та співучасниками Другої, яка находиться вже в повнім розгоні. Ця друга індустріяльна революція стала дійсністю завдяки творчим ідеям таких людей, як Фарадей, Едісон, Бебедж, Вінер, Лі деФорст, Шоклі та цілої плеяди геніяльних творців, досліди та винаходи яких причинилися до розвитку та уліпшення компютора. Коли Перша індустріяльна революція звільнила людину з неволі фізичної праці, Друга індустріяльна революція звільнить людину від монотонности праці. Уявім собі робітника в Детройті, що стоїть щоденно 8 годин при монтажній ленті автомобільної фабрики, та щодві хвилини закручує 2-3 гайки до автомобільного підвіззя. Праця в основі неважка, але як умововиснажлива своєю безнадійною монотонністю.

Працю такої людини може з успіхом заступити автомат, керований запрограмованим компютором, дешевше, скоріше, а що найважливіше, без нарікань, без нагляду „боса" та без домагань вищої платні. Такі роботи - автомати працюють вже в деяких фабриках та виконують роботу справніше за робітників.

Економісти передбачають, що Друга індустріяльна революція, на довшу мету, збільшить дотеперішнє багатство світу в далеко більшім розмірі, як це зробила Перша індустріяльна революція. А діти сьогочасних робітників, яких „працю завтра переберуть автомати, будуть виконувати працю більш творчу і більш індивідуальну, про яку не могли навіть марити їх батьки.

Технологія — це найбільш революційна сила нашого світу в протилежності до консерватизму. Консерватизм дивиться тільки назад та старається затримати „статус кво". Технологія своєю природою — це динамічна сила, очі якої звернені вперед, у майбутнє.

Кожний новий винахід, кожний розвиток, кожне поліпшення вдаряє по „статус кво", зміняє людей і цілі суспільності та захитує освячений традицією естаблішмент.

Без технології навіть у її дуже примітивній формі, ми не перетривали б льодової епохи і не вийшли б з печер на денне світло.

Якщо б технологію спинив хтось сьогодні, більбільшість людей померло б з голоду.

І сьогодні, на наших таки очах, мільйони людей вмирає з голоду тільки з тієї причини, що наша технологія покищо не в силі контроловати кліматичні обставини нашої плянети.

При допомозі технології ми творимо правдиву революцію в ділянці комунікації. Модерні компютори та електронічні пристрої вирощують для людини нову форму свободи, свободи від монотонности праці. Але це тільки початок Другої індустріяльної революції та нової цивілізації.

Думаю, що вже в недалекім майбутнім люди не будуть могти повірити, що людство могло колись існувати без автоматичних машин та без компюторної информаційної системи.

Технологія створила революцію, інтеліґентна технологія буде революцією сама в собі.

Василь Кагмар

УКРАЇНЦІ В ПОЛЬЩІ

(1)

Після Другої світової війни, силою домови поміж СССР і Польщею, відірвано від українського материка та прилучено до Польщі Лемківщину, П о с яння, Холмщину і Підляшшя.

Від 1944 р. до грудня 1946 р. з Польщі на підставі домови поміж Польщею і СССР, виселено до СССР 518 тисяч українців, білорусів і литовців (див. статистичну таблицю з Варшавського українського календаря за 1975 р., стор. 168-169).

Три чинники держать у сучасній Польщі наших братів сукупно та бережуть від асиміляції: перше — це наша Українська Католицька Церква. Вона існує там напівлеґально, — пишемо напівлеґально, бо вона не має ні власних своїх церков, ані свого єпископства, хоч Перемишль — осідок українського католицького владики, прилучено до Польщі, а не до СССР.

Другий чинник — це апробоване польським урядом Українське Культурне Суспільне Товариство з мережею восвідських і повітових гуртків, які ведуть культурно - самоосвітню діяльність та навчання рідної української мови.

Третій чинник — це віками випробувана і в безперервному змагу загартована відпорність на чужий натиск асиміляції наших там споконвічних автохтонів, отих твердих Лемків, Холмщаків і жителів Підляшшя.

Українська Католицька Церква

С к і л ь к и докладно є всіх українців у Польщі, направду важко устійнити. Немає покищо урядових даних, хоч і вони ледве чи були б правдиві, бо багато наших там людей з різних причин не подають себе за українців, чи вірніше — не признаються до української національности. Так само важко устійнити точну кількість українців католиків у Польщі, бо немає ще досі українського церковного Шематизму в Польщі. Все ж таки на основі приблизних обчислень усіх українців у Польщі є коло 600.000 (шістсот тисяч).

Який же правний стан нашої католицької там Церкви? Отож у дечому він самостійний, бо вона сама мусить давати собі раду під оглядом матеріяльним. Вона не має ніякої матеріяльної допомоги від римо - католицької ієрархії, навпаки, наша Церква зустрічає цілу низку різних перешкод з боку примаса Польщі — кардинала Стефана Вишинського, польського єпископату і духовенства на місцях. Де факто, то наша Церква підчинена примасові Вишинському, а за кардинала - примаса Глъонда було трішки легше для нашої Церкви. Правда, о. мітрат Василь Гриник є генеральним вікарієм нашої Церкви в Польщі, але на ділі він радше зв'язковий поміж нашими парафіями і кардиналом Вишинським та іншими римо - католицькими польськими єпископами.

Цікаво, що кардинал Вишинський визнає нашу капітулу, яка властиво повинна існувати тільки при єпископаті. Але на практиці існує така дивовижа, що Блаженніший Патріярх Йосиф Сліпий дає церковні відзначення нашим священикам у Польщі, як крилошан і мітратів, а кардинал Вишинський надає від себе такі ж відзначення нашим священослужителям.

Подібно поступає Східня Конґреґація відносно наших духовників у різних країнах нашого поселення: Блаженніший Йосиф іменує у ЗСА, Канаді і т. д. крилошан і мітратів, а водночас римська дикастерія відзначає і собі наших священиків, щоб підкреслити свою владу в нашій Церкві, хоча на основі Декрету про Східні Католицькі Церкви, схваленого Другим Вселенським Ватиканським Собором і підписаного Папою Павлом УІ дня 21-го листопада 1964 року, Східні Католицькі Церкви мають визнавати Папу тільки як учителя віри і моралі Христового вчення і більше ніякого права Ватикан чи Східня Конґреґація не мають до Східніх Католицьких Церков!

Повертаючись ще до титулу о. мітрата Гриника, як генерального вікарія нашої Церкви в Польщі, треба з жалем ствердити, що він не має того права, яке мав перед війною на Буковині о. Олександер Сімович у Чернівцях, який був там генеральним вікарієм. Він очолював нашу окрему церковну одиницю у списку наших ієрархів.

Блаженніший Йосиф постійно видвигає домагання у Ватикані відновити найстарше наше єпископство в Перемишлі, але безуспішно. Проти цього виступає польський уряд, польська ієрархія і Москва. А Ватикан у час фальшивого діялогу з атеїстичним урядом у Москві іде радше на поступки Москві, замість задовольнити справедливі і законні вимоги нашої Церкви в Польщі, як і взагалі її Помісности в цілому.

Наших парафій у Польщі є 31 і стільки наших священиків. На жаль, є в Польщі приблизно 30 наших священиків, які правлять Богослужби в римо - католицькому обряді.

Власних церков наші священики не мають, а користуються чужими римо-католицькими костелами або колишніми німецькими протестантськими домами, і тільки Отці Василіяни мають у Варшаві власну церкву, в якій правлять також одну Службу Божу в польській мові та в латинському обряді. Важливо відмітити, що всі наші парафії зберігають старий церковний календар, а тільки в 1975 році о. Шагала, ЧСВВ, запровадив новий календар, що є грізним виломом у нашій важливій церковній дійсності в Польщі.

(Продовження буде)

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

ЩЕ ПРО ПІДРАХУНОК НАШИХ СИЛ

(Продовження зі стор. 2-ої)

ліквідували другу Малоросійську Колегію і перетворювали колишню гетьманську Україну в намісництва, а згодом у губернії Росії. Що така уніфікація послабила духа автономізму, отже і боротьби за незалежність у тодішній Україні — немає сумніву.

Про результати русифікації на послаблення наших позицій не приходиться говорити, бо ця тема у нас найбільше відома. Але ось ще однієї нашої слабости не можна поминути: це наша відсталість порівняно з деякими іншими народами СССР в галузі освіти і науки. Ясно, що за загальносвітовими критеріями відсоткової кількости освічених людей українська нація належить до передових націй світу. Але в СССР ми у дечому поступаємось іншим народам, зокрема росіянам. Вистачить сказати, що хоч за переписом населення з 1970 року українці творять 16.88 відсотка населення СССР, ми маємо тільки 13.5 відс. із загального числа студентів високих шкіл, 10.8 відс. наукових робітників, серед яких 9.7 відс. мають науковий ступінь доктора наук і 11.5 відс. ступінь кандидата наук. Для росіян, яких відсоток серед населення СССР є 53.3 відс., ті числа виглядають відповідно у відсотках так: 59.5 студентів, 67.7 наукових робітників, з чого 55.7 докторів і 59.6 кандидатів наук. Краще від українців стоять у цьому відношенні грузини, азербайджанці та вірмени, а особливо жиди. Жиди творять тільки 0.9 відс. населення СССР, але мають 6.1 відс. наукових робітників, з яких 14.0 є доктори, а 8.2 відс. кандидати наук.

Усі вищеназвані слабості нашої справи (їх безперечно є багато більше) є прямим результатом поневолення нації. Але не можна також списувати на Москву усі наші нещастя. Згадана вже податливість на тиск ворога причиняється також у великій мірі до русифікації України, до перемішування її населення, до нижчого ніж в росіян відсотка освічених людей та учених. Абетковою і часто повторюваною є істина, що, якщо б тисячі українців, а не тільки окремі гурти чи люди, вирішили і мали мужність говорити в публічних місцях українською мовою, це змінило б зовнішній характер міст України. Можна також пробувати боротись проти набору на роботу в Росію. Можна, як це роблять грузини, дати відчути російській меншості в Україні, що вона має шанувати народ, серед якого живе. І про те, щоб здобувати високу освіту, рішають самі люди про себе. При усіх митарствах, які існують в СССР при вступі у високі школи, і при безсумнівній дискримінації жидів у післявоєнному періоді, — про що дали свідчення С. Караванський, В. Мороз, І. Дзюба та інші діячі українського руху опору, — жиди, як показано вище, досі мають відсотково найвище число учених. Українці мусіли б також наслідувати вірменів, чи грузинів, які у своїх республіках просовують на високі школи і відповідальні посади своїх земляків. Ясно, що для цього потрібне почуття національної спільности, солідарности та гідности. (Не від речі додати, що на такі випробування мусіла б бути готова також наша еміграція, якщо вона хоче тривало зберегти своє існування як окрема етнічна група).

Проте слід пам'ятати, що усі ті слабості українського народу тісно пов'язані з існуючою дійсністю його поневолення. Коли ж назріватимуть умови для визволення, коли суцільна контроля режиму над поневоленими ним народами слабшатиме, чи то в результаті внутрішньої кризи в імперії чи зовнішніх ускладнень, то більше як пропорційно меншатимуть слабості українців та інших поневолених народів, ростиме їхня сила, вони випростовуватимуть спину. Послідовно, тоді в зовсім інших вимірах стоятимуть такі проблеми як зрусифіковане чи перемішане населення в Україні, як обкроєні тепер права неросійських республік і под.

А що такий розвиток лежить у логіці подій — не приходиться сумніватися, коли мати на увазі історичний досвід нашого народу хоча б тільки у нашому сторіччі. В такому аспекті треба бачити також сили нашого народу. Про це в наступній статті.

(Продовження буде)

КУЛЬТ НЕБІЖЧИКІВ...

Закінчення зі стор. 1-ої)

Армією, до складу якої належала Дивізія, генерального штабу генерал - полковник Павло Шандрук. Співом „Вічная пам'ять" при виструнчених рядах ветеранів та похилених в жалобі прапорах закінчено церемонію на цвинтарі. Під час відправ на цвинтарі, як і у церкві, співав хор.

Пам'яті Архипастиря-Воїна

Відбута після відправ у церкві і на цвинтарі пропам'ятна тризна була віддзеркаленням найглибшої пошани до померлого архипастиря-воїна Іова та рівночасно рішучістю йти за його дороговказом до мети. Тризну започаткував молитвою Владика Мстислав а проводив нею друг Покійного Іван Довгаль з Канади, який в короткому вступному слові згадав про свою першу зустріч між партизанами у лісах на Волині з тоді священиком Іовом Скакальським, який заміняв хрест на зброю, бо того вимагав час і потреба боротись за життя і волю нації.

Голова Консисторії УПЦ в ЗСА о. прот. Артемій Селепина в короткому слові згадав душпастирські заслуги Покійного, якого він пізнав і знав головно як найглибше віруючу людину, як живий символ християнської душі і християнських чеснот, справжнього монаха-аскета.

Про чесноти і заслуги покійного Архиєпископа Іова як людини, душпастиря і вояка говорили опісля і всі інші промовці, репрезентуючи ветеранські та громадські установи.

Промовляли представники: Ветеранів Українського Резистансу, Братства Дивізійників, Т-ва бувших Вояків УПА, Об'єднання колишніх Вояків УПА, Об'єднання бувших Вояків Українських Армій (ОбВУА), Т-ва „Броди-Лев", а дальше: Проводу Українських Націоналістів, Центральної Управи ОДВУ, Наукового Т-ва ім. Шевченка, Союзу Українок Америки, „Провидіння", ОДУМ, Українського Вільного Козацтва, Гетьманців-державників, Т-ва Прихильників УНР та ін. Український Народний Союз і „Свободу" репрезентував ред. А. Драган.

Своєрідним символом цих урочистостей, як і характеристикою для Покійного був кінцевий виступ Владики Митрополита Мстислава, про який вже згадано та який Владика попередив окремим і зворушливим привітанням приявного на всіх відправах і церемоніях також душпастиря-вояка і сердечного друга покійного Владики Іова, католицького священика о. Михайла Кучмяка, протоігумена Чину Редемптористів, як і опісля слово о. Кучмяка.

Тризну закінчено співом: „Вічная пом'ять!"

ЧИ ВАША ДИТИНА ХОДИТЬ ДО УКРАЇНСЬКОЇ СВІТЛИЧКИ? ЗВЕРНІТЬСЯ У ЦІЙ СПРАВІ ДО ВИХОВНОЇ РЕФЕРЕНТКИ ВІДДІЛУ СУА, ЩО Є У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТІ.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

На вшанування св. пам'яті ПОМЕРЛИХ — склали пожертви на УВАН у США:

П. ІРЕНА ШОХ, Інж., в липні 1975 року, в річницю смерти мужа ПЕТРА ШОХА, Інж. на потреби Академії, яку шанував Покійний, склала пожертву $50.00

Д-р ІРЕНА ТИМОШЕНКО, в пам'ять свого мужа ОЛЕКСАНДРА ТИМОШЕНКА в болючу річницю смерти Покійного, склала пожертву $50.00

ЮХИМ і АЛЛА НЕЩАДИМЕНКИ, склали пожертву на Академію в десяту річницю смерти св. п. д-ра ЄВГЕНА ПРИХОДЬКА $20.00

Інж. С. ЗЕРКАЛЬ, замість квітів на свіжу могилу св. п. інж. БОГДАНА МРОЗОВСЬКОГО на видавничий фонд В. Винниченка $20.00

Управа УВАН у США складає щиру подяку усім Жертводавцям.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в четвер, 11-го вересня 1975 року, ненадійно, на атак серця, упокоївся в Бозі в Плейнфілд, Н. Дж., наш Найдорожчий

ТАТО, ДІДО І ВУЙКО

бл. п.

МИРОН ГУСАК

нар. 18-го березня 1922 р. в с. Гайворонки, пов. Підгайці, Україна.

ПАНАХИДА — в суботу, 13-го вересня 1975 року, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Higgins Funeral Home, 209 W. 8th Street, Plainfield, N.J.

ПОХОРОН — в понеділок, 15-го вересня 1975 р. до церкви Преч. Діви Марії при Livingston Avenue в Ню Брансвік, Н. Дж., а опісля на католицький цвинтар в Савт Плейнфілд при Clinton Avenue.

В глибокому смутку:
син — АНДРІЙ
доньки — ІРЕНА і ЛЮБА
4 внуки
кузин — ТЕОДОР ЯСЧНИК
та Рідня в Англії й Україні

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

21-го вересня 1973 року на 81-му році життя, нашого Незабутнього

МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п. проф.

ВАСИЛЯ БІЛИНСЬКОГО

буде відправлена

ПАНАХИДА

в церкві св. Івана Хрестителя

при КЛІНПЕРТ вул. в ДЕТРОЙТІ

в неділю, 21 вересня 1975 року

в год. 12:45 по пол.

В цей сумний день, просимо Рідних, Друзів і Знайомих помолитись за спокій Його Душі.

Дружина — МАРІЯ
з ДІТЬМИ і ВНУКАМИ

ТИСЯЧА УЧАСНИКІВ...

Закінчення зі стор. 1-ої)

цій з Канади з'їжджається українська молодь і в культурній, товариській атмосфері проводить час.

Сім молодих українських дівчат зголосилося до цьогорічного контесту, з-поміж яких жюрі в складі: Іванни Карасевич, Адріяна Лапичака, Юрія Савчака, Василя Шуста та Юрія Денисенка, й в приявності двох пань Люби Лапичак і Дьоді Гентіц, (неголосуючих), які із-за неприявности Квітки Стецюк (яка 20 років під ряд займалася підготовою до вибору на „Міс Союзівку"), виконували її щорічну функцію, — обрали на першу дружку Наталку Лазірко, дочку Антона і Наталі Лазірків з Ірвінгтону, Н. Дж., студентку Мангатенського Мерімонт Коледжу, де вона студіює мистецтво і комерційні науки. Вона також навчається у Балетній Театральній Школі в Ню Йорку, є членом СУМА і Української Студентської Громади в Нюарку. В інтерв'ю Наталка Лазірко сказала, що її мрія, це щоб у 200-річчя Незалежности Америки можна було створити постійний Український Мистецький Центр з кваліфікованими силами, які могли б роз'їздити в турне по Америці і Канаді, виказуючи цінноці і багатство української культури та мистецтва. На другу дружку обрано Лесю Атаманюк, дочку Марії та Миколи Атаманюків з Монтреалю, Канада. Вона — студентка коледжу в Монтреалі. В українському житті Леся — членка Українського Католицького Юнацтва. З нагоди 100-річчя Українського Поселення в ЗСА вона бажає якнайбільшої єдности, розвою і згуртованости української канадської молоді з молоддю українською в ЗСА. Її мрія — це побачити в днях під час ігрищ Світової Олімпіяди, яка відбудеться вліті 1976 року в Монтреалі, якнайбільше українців, щоб поставити як слід українську справу перед учасниками інших національностей і перед міжнародною пресою.

Понад тисячу людей, що виповнили вщерть простору залю павільйону „Веселка", оплесками вітали кожну з проголошених краль, яким вручено китиці ктітів і шарфи з відповідними написами та корони. Під звуки традиційного вальса, головний предсідник УНСоюзу Иосип Лисогір впровадив новообрану „Міс Союзівки" в її однорічну каденцію; за ними пішли в танок перша дружка Наталка Лазірко з директором В.Квасом і друга дружка Леся Атаманюк з головним контролером УНСоюзу Іваном Гевриком.

Виступи українських артистів з Канади і Америки

Вибір „Міс Союзівки" й пов'язаний з цим церемонііял попередила культурно-розвагова програма в залі павільйону „Веселка", головними виконавцями якої були оркестра-квартет „Р у ш н и ч о к" з Монтреалю, відома співачка актриса Іванна Карасевич, яка виконала народні і популярні українські пісні при акомпаньяменті піяніста-віртуоза Томи Гринькова. Із монологом виступав також Василь Шуст, загальновідомий і популярний артист сцени і телевізії. На бандурі грав Теодор Сенчишин, молодий працівник Союзівки. Проводячи програмою вечора Аня Дидик, конферансьє Союзівки, привітала приявного на залі головного предсідника УНСоюзу Иосипа Лисогора, головного касира УНСоюзу Уляну Дячук, почесного члена Головного Уряду Володимира Дідика, тепер гоову Окружного Комітету УНСоюзу в Детройті і союзовців, які прибули автобусом з Аллентавну під проводом головної радної і голови Округи Аллентавну Анни Гарас, та головних контролерів УНСоюзу, які в той час відбували тут засідання. мгра Івана Геврика, мгра Івана Винника, проф. д-ра Богдана Гнатюка, о. Івана Ващука та д-ра Івана Скальчука.

Другого дня, в неділю 14-го вересня о год. 11.15, в новозбудованій церкві св. Тройці в Кергонксоні, Службу Божу відправили парох цієї церкви о. Іван Мак в співслуженні недавньо висвяченого священика о. Івана Ващука, головного контролера УНСоюзу.

Протягом цих двох днів, в суботу і неділю, 13 і 14-го вересня, на тенісових і відбиванкових кортах Союзівки відбувалися змагання за нагороди УНСоюзу і оселі. Тенісовий турнір, вже сьомий рік під ряд, влаштовували Зенон Снилик і Юрій Савчак. У відбиванковому турнірі проводив Адріян Лапичак.

ПОРТУГАЛЬСЬКА АРМІЯ ПІДДЕРЖУЄ ПОЛІТИКУ НОВОГО ПРЕМ'ЄРА

Лісбона, Португалія. — Новоназначений прем'єр Португалії адмірал Жозе Пінгеіро де Азеведо, виступаючи в неділю, 14-го вересня ц.р. на телевізії, заявив, що покищо йому не вдалося сформувати нового кабінету і представити його президентові Гомезові у визначеному реченці, але він переконаний, що проголошення нового уряду наступить на протязі кількох найближчих днів. Міністром закордонних справ Португалії в кабінеті Азеведо мав би бути майор Ернесто Мело Антунес, який занимав вже це становище перед політичною кризою і є одним з тих провідних дев'ятьох старшин, які розпочали акцію проти тодішнього прем'єра Васка Гонсальвеса. Піддержку політики Азеведо заповіли також шеф генерального штабу армії ген. Карльос Фабіяо і шеф Служби Безпеки ген. Отельо Сараіва де Карвальго. Прокомуністичний табір потерпів останньо ще одну поразку, бо зі становища команданта армії на півночі знято ген. Еуріко Корвахо, великого прихильника Гонсальвеса, здеградовано його до майора і перенесено на якесь незначне становище.

Немає покищо жадної реакції з табору Гонсальвеса, хоч політичні і пресові коментатори переконані, що у зв'язку з непорозуміннями між комуністами і народними демократами та поголосками, що комуністи не візьмуть участи в працях уряду, викликають побоювання, що прихильники Гонсальвеса готуються до довшої підпільної боротьби. Також прихильники колишнього першого після революції президента Антоніо де Спінолі, невдоволені виїздом їхнього лідера з Парижу назад до Ріо де Жанейро, шукають тепер тіснішої співпраці з лівими соціялістами та іншими лівими огрупуваннями, невдоволеними теперішнім політичним станом в країні. Це невдоволення використовує, очевидно, провід Комуністичної партії для підсилення неспокоїв. Починає також масово пропадати з військових магазинів зброя і інший військовий виряд. На це звертав також увагу прем'єр Азеведо у своїй недільнішній промові.

Ізабелла Перон тимчасово передала владу

Буенос Айрес. — Арґентінський президент Ізабелла Мартінез де Перон у суботу, 13 вересня, тимчасово передала свої обов'язки лідерові Сенату, Італьові Людерові, і відлетіла до міста Кордоби в центральній частині Арґентини, де має відпочивати протягом 45 днів. Ізабелла Перон, яка перебрала президентуру після смерти її чоловіка Хуана Перона, за останніх кільканадцять місяців дуже підупала на здоров'ю з огляду на напруження, спричинене економічною та політичною кризами в Арґентині. Передаючи владу президента в руки Італя Людера, Ізабелла Перон кількакратно заявляла, що „це тільки на короткий час" і запевняла, що після відпочинку вона знову виконуватиме обов'язки президента. Але в Арґентині широко поширені здогади, що вона незабаром зрезиґнує з посту президента.

УКРАЇНЦІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ...

Закінчення зі стор. 1-ої)

вичерпне опрацювання теми. Експертами на доповідь проф. Лисяка Рудницького були професори Роде (Зах. Німеччина), Пундеф (ЗСА) та Тамбора (Італія). З їх зауваг можна було зробити висновок, що хоч вони і схопили деякі деталі українського питання і були в поодиноких випадках добре поінформовані, все таки їм було трудно охопити цілу складність української проблематики. Два советські вчені, які були присутні на цій сесії, що тривала цілий день, в жадній дискусії участи не брали. Вони забрали голос на самім кінці, коли вже майже всі розійшлися і прочитали дві короткі і дуже трафаретні заяви, що їх навіть не було кому слухати.

Для українських учасників Конґресу, крім цієї доповіді, була ще нагода зголоситись до слова в дискусіях на інших сесіях. На пленарній доповіді про меншини в Канаді (доповідач проф. Мортон, Канада), коли український советський вчений (з нетипічним прізвищем — Шлепаков), склав заяву, що в Советському Союзі вже всі проблеми, пов'язані з меншинами, були позитивно розв'язані, проф. Лисяк Рудницький в дискусії звернув увагу, що таке ствердження не потверджується фактами, бо, наприклад на Конґресі немає офіційно делеґації українських істориків, яких позбавлено права себе репрезентувати на полі міжнародної науки та що українці, як меншина в російській федеративній республіці, не мають найбільш елементарних культурних та етнічних прав. Проф. Богдан Осадчук вказав на неможливість вільного доступу для студій советських джерельних матеріялів, що не дає можливости перевірити вірогідність тверджень советських представників. На те, що советський режим не вирішив меншинних питань задовільно, найкраще вказує переслідування жидівської меншини та доля поволжських німців. Проф. Мацьків закинув вченому з Києва недоліки в самій методології в розгляданні цього питання: брак зрозуміння природи українського переселенчого руху, де слід робити чітке розмежування між часом, місцем та мотивами української еміґрації, чого Шлепаков помилково не добачує. Теж багато західніх вчених забирали голос в цій дискусії з позицій суперечних до висловлювань советського вченого.

У сесії. „Історія за хронологічними „періодами", підсекція: „Нації та держави (16-18 століття) проф. Перені (Мадярщина) доповідав про „Отоманську експанзію та питання постання східньо - европейських централізованих держав", але не згадав Української Козацької Держави. Проф. Мацьків звернув увагу мадярського вченого, що в цьому контексті теж українська державна формація заслуговує на згадку, бо вона має всі атрибути держави: нарід, територію, уряд, військо, дипломатичні зв'язки, дипломатичні та військові договори (в тому числі з Ракочієм).

Конґрес мав тільки обмежений відгук в місцевій пресі і на його звернули увагу зі спізненням зокрема завдяки пленарній сесії першого дня в секції „Великі питання історії", де доповідь на тему „Історія та суспільство" виготовила група советських вчених. Тут в дискусії прийшло до гострої виміни думок між авторами доповіді та групою молодих вчених із західніх країн. Проф. Тсоролф Рафто (Норвегія) закинув советським вченим брак критичного думання, оперування застарілими поняттями, уникання модерних проблем, потурання в розгромленні чехо-словацьких істориків. На це один советський вчений назвав норвезького вченого „фашистом".

На це проф. Рафто заявив, що під час останньої війни він бився проти фашистів в складі норвезької ескадри, базованої в Англії, а не укладав договори з фашистами (натяк на умову Молотова з Рібентропом). Всі доповіді та дискусії були записувані на магнетофонну стрічку і ця дискусія мала серед учасників найбільший попит — як інформував власник кіоску, де їх можна було набути. Цілий ряд інших вчених із Заходу піддали строгій критиці вихідні позиції советських вчених.

В советській делеґації, що мала — як уже згадано — 75 осіб, 35 приїхали на свої власні кошти. Під час конґресу кружляли різні вістки, що власне цих 35 осіб супроводили решту делеґатів, що один делеґат був високим урядовцем в політичній поліції (цю вістку підхопила навіть одна місцева газета), що деякі советські делеґати виступали не під своїми прізвищами. Всі ці поголоски трудно справдити, можливо що їх треба віднести на конто тієї атмосфери, що її викликає поведінка советських делеґатів; заборона готелевій службі подавати кімнатні числа советських делеґатів, ходження гуртом, неохочість розмовляти наодинці з чужинцями тощо.

Таке спецзавдання виконував Євген Жуков на відкритті Конґресу (в попередній каденції він був президентом керівного комітету Конґресу; ним є все той, в чиїй країні відбувався попередній Конґрес: 1970 в Москві), що виголосив одну з всезнаних промов. Він закликав делеґатів мати вирозуміння до поглядів опонентів, бути об'єктивним в власних думках, вести конструктивну дискусію та вирівняний діялог, плекати виміну думок та ідей, не забувати про детант і т. д. Тому, що в советських доповідях не було ні сліду з цієї орієнтації і советські вчені строго притримувались своєї ідеологічної доктрини, вихваляли свій власний устрій і злісно атакували своїх критиків, — треба думати, що одиноким завданням доповіді академіка Жукова була — як звичайно — пропаґанда.

Подібну, але іншу ролю відіграв проф. Рибаков на організаційній сесії Комісії для слов'янських студій. Його ціллю було добитись перенесення осідку цієї комісії до Москви або однієї із сателітських держав та затримати перевагу росіян в її керівних органах. Він дві години доказував, що слов'янська комісія мусить бути на слов'янській землі, що в ній мають вести перед слов'яни.

Советське намагання зробити з Конґресу трибуну для власної ідеології було помітне в підборі тем, в доборі доповідей, при чому не слід забувати, що вони мали ведучі пости в організаційнім комітеті. Правда, це викликало спротив гурту молодих вчених із західніх країн, які зробили своїм обов'язком вчащати гуртом на всі доповіді, що їх вичолошували советські делеґати, щоби вступати з ними в гарячі дискусії. Знову ж інші делеґати йшли туди з цікавости, розраховуючи на зудари. На всякий випадок советські заяви не лишились без відповідної реакції.

Новим президентом Конґресового Комітету є К. А. Ердман (Західня Німеччина) а його заступником Гейштор (Польща). Проф. Ердман, підсумуючи відбутий Конґрес в інтерв'ю з кореспондентом, применшував ідеологічні суперечки, але признав, що Конґрес „погодився не погоджуватися", що він уважав позитивом. Наступний Конґрес відбудеться в Букареші в 1980 році хоч советські делеґати форсували Софію в Болгарії, як більш надійну країну.

СПОРТ

СУМ Торонто переможцем XVI легкоатлетичних першостей УСЦАК 1975 р.

Елленвілл, Н.Й. — Тут в днях 23-24 липня ц.р., відбулися на стадіоні оселі СУМА, XVI легкоатлетичні першості Української Спортової Централі Америки і Канади, загальну перемогу, в яких осягнули спортовці Спілки Української Молоді з осередку Торонта, Канада. В цих, як і ряді вже відбутих першенств УСЦАК, у цій ділянці спорту, вповні домінували спортовці СУМ і Пласту з Торонта, які разом здобули 1.050 точок, та зайняли відповідно I—II — місця. Обидві групи спортовців прибули на ці змагання, автобусами прямо із своїх спортових (двотижневих) таборів, добре підготовані під проводом своїх досвідчених провідників. Із загального числа 190 учасників, 115 репрезентували українську легкоатлетику в Канаді і тільки 75 осіб — спортовок і спортовців українські спортові осередки в ЗСА: пластовий курінь „Чорноморці", СК СУМА „Крила" Чікаґо, УАСТ „Черник" Львів, СК СУМА „Крилаті" Йонкерс — Ню Йорк, Пласт Клівленд, КЛК Н.Й., УСТ „Чорноморська Січ" і Пласт Ню Джерзі.

Змагання розпочалися в суботу рано, після піднесення прапорів, відспівання українського національного гимну і молитви, святочного наказу, привітів від поодиноких організацій, заприсяження змагунів та дефіляди.

Першими виступили молодші групи, юначок і юнаків, а дальше старші групи в наступних конкуренціях: передбігах на 100 м., скоках в довжінь, стусані кулею, метах ратищем, скоках у височінь, штафетах 4 Х 100 м., 400 м., 1,500 м. і 800 м.

Пізно вночі розпочалася дощова злива, що продовжувалася аж до полудневих годин в неділю і поважно загрожувала перервати змагання, але після Служби Божої, хмари піднеслися, дощ перестав падати, завдяки чому можна було продовжувати першенства.

У фінальних змаганнях, як вже згадано, чудово підготовані спортовці (ки) з Канади почали своє багате жниво, які у великій більшості конкуренцій виходили переможцями здобуваючи для своїх дружин цінні точки. З наших спортових осередків Америки, замітні перемоги осягнули легкоатлети (ки) „Чорноморці", які в основному спеціялізуються в цій ділянці спорту і мають вже поважний досвід у виступах цих першенств. Добре себе репрезентували теж СК СУМА „Крила" Чікаґо і УАСТ „Черник" Детройт, що теж багатократно виступали в першенствах УСЦАК. До найбільш емоційних фіналів, першенств, треба зачислити біги на 3:000 м., в групах юнаків і чоловіків, перемоги в яких здобули відповідно: Ковч з Клівленду і Ліщинський („Чорноморці"), штафетні біги 4 Х 400 м., в групі чоловіків переможцями вийшли „Чорноморці". В скоку з жердиною завзятий змаг між Козаком („Чорноморці") і Сушком (Пласт) Торонто, закінчився перемогою першого. В метах диском і ратищем переміг Книгницький (СУМ Торонто). Докладні і вичерпні статистичні дані опублікує в короткому часі Провід змагань.

По закінченні змагань відбулося на площі вручення індивідуальних і дружинових нагород. Трофей першуна змагань вручено спортовцям СУМ Торонто, Трофей Гол. Управи СУМ спортовцям Пласту Торонто за II-ге місце, Трофей УСЦАК „Чорноморцям", Трофей Гол. Управи СУМА першункам в жіночій групі, що її здобули спортовки СУМ Торонто. Трофеї Пластової станиці Торонто юначкам і юнакам пласту Торонто, Трофеї Гол. Управи СУМА юначкам і юнакам СУМ Торонто.

Трофеї найкращій змагунці і змагунові будуть вручені пізніше після докладніших обчислень осягів, що їх здобули кандидатки: Павлюк і Маціборська та Ліщинецький, Чамул і Залуцький.

Після коротких і змістовних виступів до учасників і гостей, провідника першенств, В. Ігнатовича, голови УСЦАК — Р. Куціля, голови Гол. Управи СУМА — Я. Шміґля і команданта табору СУМА і члена Гол. Управи СУМА — Я. Петрика, цю велику і в загальному, успішну спортову імпрезу закінчено українським національним гимном.

Кінцевий показник табелі гор, легкоатлетичних першенств УСЦАК 1975 року.

1. СУМ Торонто	531 т.
2. Пласт, Торонто	519 т.
3. Пласт „Чорноморці	238 т.
4. СК СУМА „Крила"	136½
5. УАСТ „Черник" Діт.	124 т.
6. СК СУМА „Крилаті" Йонкерс-Ню Йорк	52½
7. Пласт Клівленд	52 т.
7. Пласт Клівленд	52 т.
8. КЛК Ню Йорк	10 т.
9. УСТ „Ч. Січ"	8 т.
10. Пласт Ню Джерзі	3 т.

О. Твардовський

В Москві знову забороняють виставку малярів-неконформістів

Москва. — Заповіджена мистцями - неконформістами виставка в Москві не відбулась, бо влада спочатку дала мистцям дозвіл на влаштування тієї виставки, але рівночасно КҐБ перевело серед мистців арешти, а багатьох задержано тимчасово ніби на переслухання в інших справах, щоб не дати їм змоги взяти участи у виставці. Заарештовано маляра-неконформіста Едварда Зеленіна, який брав участь у виставці в минулому році, що її советська поліція зліквідувала при допомозі протипожарної сторожі і бульдозерів. Західні кореспонденти інформують з Москви, що декілька артистів і їхніх приятелів появилися були на місці виставки, але рівночасно за ними приїхали аґенти КҐБ в цивільному, так, що артистам доводилось показувати і продавати свої образи з-під поли дощевиків. І це було би їм не вдалося, якби не присутність на вулиці численних західніх кореспондентів, які довідались про заплановану виставку та прибули на передмістя Москви де виставка мала відбутися.

ПОЛЬСЬКІ ФАНТАЗІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

шіснадцятою республікою СССР. А це є багато більш реальна можливість, чим добровільна еманципація поневолених Росією народів.

У тому другому випадку, поляки повинні творити коаліцію з народами, які були б зацікавлені у того роду коаліції в ім'я їхніх найбільш фундаментальних і довготривалих інтересів. Такими народами напевно не є ані Німеччина, ані Росія. Таким народом є без сумніву український народ. Польща для Німеччини, це не довготривалий партнер, а тимчасове знаряддя закордонної політики. Росія уже тепер вважає Польщу своєю власністю. Коли прийде нагода, держави ті будуть ділитись польськими землями так, як вони це безперестанку робили при кожній нагоді дотепер.

Мрії багатьох поляків сьогодні про те, як то вони при якійсь нагоді підуть відвойовувати східні землі, такі фантастичні, що тяжко зрозуміти, як дорослі люди, до того ще члени екзильного уряду, можуть підтримувати подібні надії. Чи не варто б з ними раз на все покінчити?

Польща не буде сильна ані з ласки Росії, ані з ласки Німеччини просто тому, що ані одна ані друга держава не є і мабуть не буде зацікавлена у сильній Польщі. Польські пляни стати великодержавою, включаючи території східніх націй, це не пляни, а глупота, якої сьогодні не можна серйозно трактувати. Це є глупота тому, що росіяни не можуть мати найменшої користи з того, щоб з поляками ділитись українськими і білоруськими територіями.

Та все таки подібні ідеї нуртують серед поляків і таким чином не дозволяють їм ступити на природний, реалістичний і для них самих корисний шлях. Шлях цей, це монтування коаліції із народами, для яких Росія і Німеччина є такою самою загрозою, як і для Польщі. Тільки цей шлях може змусити росіян на поступки і дати полякам правдиве і довготривале почуття незалежности і сили.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛО ДОБРЯНСЬКИЙ, член УНС Відд. 178 С-ва Пресв. Богородиці в Манчестер, Н. Г., помер 12-го липня 1975 р. на 85 р. ж. Нар. в Опарівці, пов. Коросно, Україна і став членом УНС 1944 р. Полишив в смутку дочку Анну, сина Евгена, внучку та 3 сестри в Україні. Похорон відбувся на цвинтарі св. Иосифа в Манчестері, Н. Г.

Вічна Йому Пам'ять!

Марія Беднарчик, секр.

СТЕПАН П. КІНЯК, член УНС Відд. 221 Б-ва св. Стефана в Чікаґо, Ілл., помер 10 серпня 1975 р. на 77 р. ж. Нар. в Канаді і став членом УНС в 1938 р. Полишив у смутку дружину Анну, дочку Стефанію з мужем Іваном, 3 внуки і родину. Похорон відбувся 13 серпня ц. р. в Силан Абей Меморіял Парк, Сейфети Гарбор, Флорида.

Вічна Йому Пам'ять!

Гелен Карачевська, секр.

МИХАЙЛО ДЕМЯНЧУК — член УНС Відд. 15 Т-ва Україна в Вашінгтоні, Д.К., помер 13 серпня 1975 р. на 76 р. ж. Нар. в Надвірні, Україна і став членом УНС в 1956 р. Полишив у смутку дружину Емілію, дочок: Ярославу, Оксану, сина Любомира, 5 внуків і родину. Похорон відбувся 18 серпня ц. р. на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

О. Зинюк, секр.

СТЕФАНІЯ ЮЩИШИН — членка УНС Відд. 62 Т-ва Згода у Філядельфії, Па., померла у Філядельфії на 43 р. ж. Стала членкою УНСоюзу в 1951 р. Полишила в смутку мужа Ярослава, 2 синів Ярослава і Степана, дочку Марію-Анну, матір 3 сестри і брата. Похорон відбувся на цвинтарі в Факс Чейс, Філядельфія, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

В. Васильків, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

СУБОТА, 20-го ВЕРЕСНЯ 1975 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорноморська Січ 14 Відд., о год. 7-ій веч. в приміщенні Чорн. Січі, 690 Сенфорд Авеню. Проситься чл. прибути та вирівняти вкладки. — В. Роговський, предс., М. П. Отрок, секр., З. Терлецький, кас.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Українська Січ 170 Відд. відбуватимуться в кожну ТРЕТЮ СУБОТУ МІСЯЦЯ, в год. 6-ій веч. в Українському Народному Домі при Fleet Street, Jersey City, N.J. — Управа.

ТАРЗАН, Ч. 7362. Нап ружена атмосфера

„Моя записка розлютила подібного до щура моряка і він почав лаятись на професора, який відчитав цю записку ..."

„Але вродливий молодий мужчина сказав йому замовчати ..."

„Я сподівався, що моряк може зробити щось підступного і тому підняв мого списа та стежив за перебігом дії!"